

Vztahy mezi jednotlivými bytostnými články a mezi otcovským a mateřským prvkem

Vidíme, že Já se ještě drží zpět, jen pozvolna sestupuje k vlastnímu vtělení a tento inkarnační proces v podstatě trvá až k vrcholu našeho života. Já uchopuje v prvé řadě a nejsilněji fyzické tělo (viz GA 128), zvláště kosti, kostru. Můžeme si představit, že s pozvolným zkosnatěním plodu v něm přibývalo a také bylo možné působení Já, zatímco éterné tělo se nechalo více pronikat astrálním tělem.

V souvislosti s ranním probuzením uvádí R. Steiner:

„Když astrální tělo a Já ráno z duchovního světa proniknou do tohoto fyzického a astrálního těla, potom se to děje tak, že v *podstatě* - prosím toto slovo zdůraznit! - astrální tělo vnikne do éterného těla a Já vnikne do fyzického těla. ... Řekl jsem ‚v podstatě‘, protože vše se přirozeně v člověku proniká.“ (GA 112)

Já jako entelechicky působící je Já, které zná budoucí osud a žene člověka k určitým osudovým setkáním, pro nás jako osobnost ovšem nevědomě; neboť „Zatímco ve fyzickém životě na Zemi prožívá v bdělém stavu svou představu Já, mezi smrtí a novým zrozením prožívá právě ono Já, které tušíme v duši při učení se chůzi, řeči a myšlení. Pro pozemského člověka zůstává nevědomým, nedosahuje do jeho vědomí.“ (GA 141)

Souvislost otcovského prvku s Já a volní stránkou

Ve volních silách, v osudové vůli se toto Já projevuje jako vázané na mužský, otcovský element a zároveň na fyzickou dědičnost. „O tom, co u člověka souvisí s vůlí a silou, s královským elementem..., lidé znalí tajemství bytí věděli, že se *přenáší* v zevní dědičnosti otcovským prvkem.“ (GA 114) Zde máme souvislost mezi Já a fyzickou tělesností. Já, znalé osudu, poslalo duchovní zárodek fyzického těla v době početí dolů do dědičného proudu řady generací, připravujíc budoucí osud také fyzicky na Zemi. Neboť pro budoucí pozemské záměry byla vyhledána

odpovídající generační řada. (Pomysleme např. na hudebníky a matematiky, na slabou nebo silnou tělesnou konstituci, aby bylo umožněno karmické vyrovnání.)

Souvislost mateřského prvku s astrálním a éterným tělem

Jinak mluví R. Steiner o mateřském prvku. „Co však souvisí s mateřským prvkem, s moudrostí a vnitřní pohyblivostí ducha, to je přenášeno mateřským prvkem“ (tamtéž).

Potom následuje známý citát z Goetha:

*Po otci vzrůst a přísný řád
k vážnosti mne vždy nutí,
po matičce se směji rád a
vypravuji s chutí.*

Z mateřské strany máme tedy karmicky podmíněné možnosti v astrálním a éterném těle, na které jsme vázáni, které nás činí závislými, zatímco od prvku otcovského s charakterem Já máme volnost a vůli přitakat osudu.

Mateřský prvek, který je více činný v astrálním a éterném těle, se k vývoji lidského zárodku přidá teprve tehdy, když se tento vlastní lidský zárodek začne 17. dne lišit od okolí jako osobitý útvar, tedy když je už zde přítomen. Nyní začne éterné tělo a skrze ně astrální tělo pracovat na tělesné konfiguraci budoucího obrazu člověka, podle karmických sil minulosti a podle nabídnuté dědičné výbavy, která jako dědičný proud přitéká z minulosti generační řadou.

Z hlediska éterně-astrální lidské bytosti, která se teprve 17. dne spojuje s fyzickým a tělesným zárodkem, je tedy člověk vázaný na tyto danosti. Z hlediska Já je jím samotným shromážděná dědičná výbava svobodným činem. Pro astrálně-éternou část celé lidské bytosti je vázanost osudem něčím, co musí být přijato, strpěno a trpělivě snášeno. V tomto duchu chápeme také následující text:

„To, co v lidstvu pokračuje dál od pokolení k pokolení, od generace ke generaci, je vázáno na přirozenost ženy, zatímco individuálně osobní, to, co jednotlivce vytrhuje ze vztahu ke krvi a generacím jako individualitu, je vázáno na přirozenost muže. To, co člověka zařazuje více do generační řady, co se dědí jako společná povaha, jako druhová přirozenost člověka, to je díl, který předává žena svým potomkům jako dědictví. To, co člověka utváří jako zvláštní individualitu, co ho vytrhuje z generační řady, je díl, který předává muž.“ (GA 146)

Důležitost žen ve Starém zákoně

V této souvislosti lze na druhé straně vysvětlit také důležitost žen ve Starém zákoně, které pro narození Ježíše uchovaly generační řadu izraelského národa, na rozdíl od tehdejší individuální cesty mužů. Jména těchto žen proto najdeme dokonce v tzv. soupisu pokolení¹ u evangelisty Matouše (1. kap. 1-16), kde čteme:

Juda zplodil Perese z *Támar*,
Salmon zplodil Boaze z *Rachab*,
Boaz zplodil Obeda z *Rút*,
David zplodil Šalomouna z *ženy Uriášovy*,
Josef zplodil Ježíše z *Marie*.

Max Hoffmeister

¹ Podnětným pro nás může být i výrok z Matoušova (26,41) a také Markova evangelia (14,38), podle něhož je duch silou, ženoucí vpřed, tělo je však bez síly: to men pneuma próthymon, hé de sarx asthenés. V Janově evangeliu (6,63) ostatně čteme stejné: duch je tvůrcem života, tělu (samo o sobě) není k užítku, neprospívá k ničemu (to men pneuma estin to zóopoiún, hé sarx úk ófelei úden). - Dále také, že „lidstvo“ se řekne v góštině „mannaseths“, tedy vlastně „setba ducha“. S góšským „manna“ (= duch) souvisí etymologicky také slova jako Mann, Manu, Mañas atd. (Viz blíže tamtéž.) - Německé slovo „Geist“ (duch) opět pochází ze staronor- dického „geisa“ a znamená „zurit, běsnit“ (wüten). Původní význam je vzrušení, rozčilení (Erregung), uchvácenost, dojatost (Ergriffenheit), totiž - duchem. Duch se tedy projevuje jako původce vzrušení v prožívající duši člověka (pozn. aut.).